

2^ο Διαγώνισμα στην Ιστορία Κατεύθυνσης Γ' Λυκείου

Γ. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20^ο ΑΙΩΝΑ

Β. ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ 1844 - 1880

Γ. ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ 1880 - 1909

Δ. ΑΝΑΝΕΩΣΗ – ΔΙΧΑΣΜΟΣ 1909 - 1922

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A.1. Να δώστε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α) επανάσταση του 1862
- β) Εθνικόν Κομιτάτον
- γ) ραλλικό κόμμα

A.2. Να χαρακτηρίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων

- α) Την περίοδο του μεσοπολέμου ενισχύθηκε ο ελληνικός κοσμοπολιτισμός
- β) οι πρόσφυγες που έφτασαν στην Ελλάδα μετά την Μικρασιατική καταστροφή ήταν 1.275.000
- γ) Τα τσιφλίκια στην Αττική και την Εύβοια προοικαλούσαν ιδιαίτερα προβλήματα
- δ) Τα κόμματα στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα είχαν ταξικό χαρακτήρα
- ε) Το Μάιο του 1927 ιδρύθηκε και λειτούργησε η Τράπεζα της Ελλάδος

A.3.α. Να κάνετε την αντιστοίχιση

1. καθορισμός προσόντων δημοσίων υπαλλήλων	A. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ
2. μείωση φόρων	
3. εναντίωση στον εκσυγχρονισμό	
4. κίνητρα στην ιδιωτική πρωτοβουλία	B. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ
5. υποστήριξη μεγαλογαιοκτημόνων	

A.3β. Να συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις

Παρά τις διαφωνίες τους, τα αντιβενιζελικά κόμματα είχαν κοινό _____προσανατολισμό

Οι αντιβενιζελικοί απεχθάνονταν την ενίσχυση της _____εξουσίας

Το ραλλικό κόμμα έβλεπε στο πρόσωπο του βασιλιά το _____της _____

Οι εκπρόσωποι του Εθνικού κόμματος του Κ. Μαυρομιχάλη υποστήριζαν την _____, που κατά την εκτίμησή τους δεν μπόρεσαν να υλοποιήσουν οι βενιζελικοί

Το κόμμα του Γ. Θεοτόκη ήταν πιο _____από τα άλλα δυο αντιβενιζελικά κόμματα.

A.4. Ποια ήταν τα αποτελέσματα των Βαλκανικών πολέμων για την Ελλάδα

A.5. Πού οφειλόταν η δημιουργία νέων κοινωνικών στρωμάτων μετά το 1870 και ποια αιτήματά τους εξέφρασε ο Χ. Τρικούπης

A.6 Τι γνωρίζετε για τη στάση που κράτησε ο Όθωνας απέναντι στα κόμματα

B.1 Διαβάστε προσεκτικά την παρακάτω πηγή και, σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις, απαντήστε στις ερωτήσεις.

Πηγή 1

(Ιστορία του Ελληνικού Έθνους)

Όπως αναφέρθηκε, ο Τρικούπης δεν πολιτεύθηκε στις εκλογές του 1874. Υποστήριξε όμως τους Δημοσθένη Στάικο και Νικόλαο Σωτηρόπουλο, φίλους του Βούλγαρη, για να κτυπήσει το Δεληγιώργη. Όταν βεβαιώθηκε για την αποτυχία του τελευταίου, δημοσίευσε στην εφημερίδα «Καιροί», στις 29 Ιουνίου, ανυπόγραφο άρθρο με τον τίτλο «Τις πταίει;». Με αυτό υποστήριζε ότι οι κυβερνήσεις που σχηματίστηκαν από το 1868 και διενήργησαν εκλογές ήταν καθαρά προσωπικές και όφειλαν την ύπαρξή τους «εις μόνην την απόλυτον χρήσιν της εν τω συντάγματι αναγεγραμμένης υπέρ του στέμματος προνομίας του διορισμού και της παύσεως των υπουργών». Στην προνομία, συνέχιζε, το Σύνταγμα δε βάζει ρητούς περιορισμούς, αλλά έμμεσους, εκείνους που απορρέουν από τα δικαιώματα που αναγνωρίζει το ίδιο στη βουλή. Οι περιορισμοί όμως αυτοί αγνοήθηκαν και έτσι το έθνος αντιμετωπίζει πάλι το δίλημμα: υποταγή στην αυθαιρεσία ή επανάσταση. Πριν από την επανάσταση έπρεπε να εξαντληθούν όλα τα προληπτικά μέτρα. Και ιδιαίτερα να ασκηθεί πίεση από την κοινή γνώμη στο στέμμα για να υιοθετήσει την αρχή, ότι οι Κυβερνήσεις πρέπει να σχηματίζονται από την πλειοψηφία της βουλής. Δεν είναι αντισυνταγματικό, ούτε αντικονοβουλευτικό να σχηματίζεται κυβέρνηση από μειοψηφία. Θεμέλιο όμως του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος είναι η παρουσία δύο κομμάτων στη βουλή. Για να συγκροτηθούν αυτά τα δύο κόμματα, χρειάζεται όλοι να βεβαιωθούν ότι δε θα σχηματισθεί μια κυβέρνηση από τη μειοψηφία. Γιατί όσο τα μικρά κόμματα θα ελπίζουν ότι θα πάρουν την εντολή και τη διάλυση, δε συγχωνεύονται με άλλα για να ιδρύσουν ένα μεγάλο κόμμα.

Πηγή 2

(Ιστορία του Ελληνικού Έθνους)

Η καινούργια βουλή συνεδρίασε για πρώτη φορά στις 11 Αυγούστου (σημ. 1875) και άκουσε το λόγο που διάβασε ο βασιλιάς και είχε γράψει ο Τρικούπης [...]

Από το λόγο αυτό πρέπει να μνημονευθεί η ακόλουθη παράγραφος: «Όπως πλήρης υπήρξεν ο προς τα δικαιώματα του λαού περί την εκλογήν των βουλευτών σεβασμός της κυβερνήσεώς μου, ούτως ενδελεχής θέλει είσθαι η παρ' εμού αναγνώρισις των από του γράμματος και του πνεύματος του συντάγματος στηριζόμενων προνομίων των εκλεκτών του Έθνους. Αι προνομία αύται της Βουλής ανταποκρίνονται προς καθήκοντα επιβαλλόμενα εις αυτήν. Απαιτών ως απαραίτητον προσόν των καλουμένων παρ' εμού εις την κυβέρνησιν του τόπου την δεδηλωμένην προς αυτούς εμπιστοσύνην της πλειοψηφίας των αντιπροσώπων του Έθνους, απεκδέχομαι ίνα η βουλή καθιστά εφικτήν την ύπαρξιν του προσόντος τούτου, ου άνευ αποβαίνει αδύνατος η εναρμόνιος λειτουργία του πολιτεύματος.»

α) Να αναφερθείτε στο συνταγματικό κενό που οδήγησε το Χαρίλαο Τρικούπη στη δημοσίευση του άρθρου «Τις πταίει;».

β) Στο σχολικό σας βιβλίο αναφέρεται πως «Ο βασιλιάς, υπό την πίεση της αντιπολίτευσης και του επαναστατικού αναβρασμού του λαού, υιοθέτησε τελικά την

άποψη του Τρικούπη, η οποία αποτελεί τομή στην πολιτική ιστορία της χώρας, καθώς οδήγησε σε μεταβολή του πολιτικού τοπίου». Να τεκμηριώσετε την παραπάνω άποψη.

B.2. Συνδυάζοντας στοιχεία από τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πηγές που ακολουθούν, να απαντήσετε στην εξής ερώτηση:

Ποιοι λόγοι υπαγόρευσαν την πολιτική του Βενιζέλου στο πολιτειακό ζήτημα και ποιες ήταν τελικά οι συνταγματικές μεταρρυθμίσεις που προωθήθηκαν;

Πηγή 1

(Γ. Βεντήρη, Η Ελλάδα του 1910- 1920)

Αλλ' ο Βενιζέλος ουδέποτε ελησμόνησεν ότι η πολιτική είναι η τέχνη του δυνατού. Αι ιδέαι του ανήκαν, η εφαρμογή των όμως εξηράτο από το περιβάλλον. Η Ελλάδα του 1910 δεν ήτο ακόμη δημοκρατική αστική κοινωνία. Αι μάζαι του λαού εμάνθανον επί ογδοήκοντα έτη ότι η δημοκρατία είναι «κακοποιόν τέρας». Το σπουδαιότερον όλων: το εθνικόν ζήτημα, κρητικόν και μακεδονικόν, δεν συνεχώρει ριζικάς εσωτερικάς κρίσεις. Επί τη βάσει των δεδομένων αυτών και της σχετικής αδυναμίας του Στρατιωτικού Συνδέσμου, δεν επετράπετο αλλαξοβασιλεία ή ανατροπή της δυναστείας.

Πηγή 2

(Γ. Ασπρέα, Πολιτική Ιστορία)

Οι εχθροί του [Βενιζέλου] και οι εχθροί της επανάστασεως τον εκήρυττον ως αντιδυναστικόν και θα συνησπίζον εναντίον του συνηνωμένην την αντίδρασιν των εν τη χώρα φιλοδυναστικών στοιχείων.

Πηγή 3

(Αλ. Σβώλου, Τα ελληνικά συντάγματα)

Η αστική τάξις και εις το σημείον αυτό ευκόλως ηκολούθησε τον Βενιζέλον, διότι εις την επιδίωξιν της εθνικής πολιτικής, εις την οποίαν μετ' ολίγον εντόνωσεν απεδόθη, η βασιλεία ήτο χρήσιμος ως σύμβολον.

Πηγή 4

(Douglas Dakin, Η ενοποίηση της Ελλάδας)

Μεγάλη ήταν η έκπληξη που προξενήθηκε στο κοινό, όταν ανέφερε [ο Βενιζέλος] ότι η Συνέλευση έπρεπε να είναι αναθεωρητικό και όχι συντακτικό σώμα. Δήλωσε επίσης ότι, αν και κατά τη γνώμη του το στέμμα δεν είχε χρησιμοποιήσει πάντα επωφελώς τις εξουσίες που διέθετε, ο ίδιος πίστευε στη μοναρχία. Είπε τέλος ότι θα σχημάτιζε ένα κόμμα αρχών, που θα εργαζόταν για την υλική και ηθική ανύψωση της Ελλάδας, και ότι έλπιζε πως ο βασιλιάς θα ενθάρρυνε ένα μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα. Εδώ πραγματικά φανέρωσε τη μεγαλοφυΐα του και τον καιροσκοπισμό του. Πίστευε και αυτός ότι η μοναρχία, με τον ίδιο για στυλοβάτη του θρόνου, αποτελούσε λογική μορφή διακυβέρνησης, και γι' αυτό έστρεψε μια επαναστατική κατάσταση, στην οποία υπέβροσαν ισχυρά αντιδραστικά ρεύματα, σε κίνημα που επιδίωκε συνταγματικές μεταρρυθμίσεις.